

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ทั้งเพศชาย และ เพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมแล้วไม่ต่ำกว่า 1 เดือนโดยไม่จำกัดการศึกษา ซึ่งเข้ามารับการรักษาจากหน่วยไตเทียม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลภูมิอดุลยเดช โรงพยาบาลศูนย์ชลบุรี โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลมิชชั่น โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ และโรงพยาบาลพร้อมมิตร ทั้งนี้ต้องเป็นผู้ป่วยที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. ได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง และได้รับการรักษาด้วยไตเทียมตามตารางนัดอย่างต่อเนื่อง โดยมาเข้าเครื่องไตเทียมสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง และได้รับการรักษาแล้วเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน
2. ไม่เป็นโรคหรือมีความผิดปกติทางค้ำร่างกายอันเนื่องมาจากภาวะแทรกซ้อนอย่างรุนแรง และไม่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีโรคหรือมีความผิดปกติทางค้ำจิตใจมาก่อน
3. ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน การใช้ภาษาไทย อยู่ในสภาพที่สามารถจะให้ข้อมูลได้ และยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
4. อายุระหว่าง 20 - 60 ปี

ตารางที่ 1 แสดงโรงพยาบาลและจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

โรงพยาบาล	จำนวนผู้ป่วย	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์	6	12
ศิริราช	13	26
ราชวิถี	9	18
พระมงกุฎเกล้า	7	14
ตำรวจ	5	10
ภูมิพลอดุลยเดช	1	2
เลิศสิน	1	2
ศูนย์ชลบุรี	3	6
เขนตหลุยส์	2	4
พร้อมมิตร	1	2
มิชชั่น	2	4
รวม	50	100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด รวม 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร

ส่วนที่ 2 แบบประเมินการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

ตอนที่ 2 แบบวัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

ตอนที่ 3 แบบวัดความเข้มเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

ก. แบบสอบถามการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

1. การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยให้ครอบคลุมการดูแลตนเองในการภาวะเจ็บป่วย (Health Deviation Self-Care) ตามแนวทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรม (Orem) ซึ่งเป็นความรู้ และกิจกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อการดูแลตนเองตามแผนการรักษาพยาบาล

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1) ศึกษา ค้นคว้าจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวข้องกับโรค การรักษาและการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

2) นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

ลักษณะของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed end) เพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด

(closed end) จำนวน 25 ข้อ

(1) การไปรับการตรวจรักษาตามนัด	จำนวน 1 ข้อ
(2) การเลือกและการควบคุมเกี่ยวกับอาหาร	จำนวน 7 ข้อ
(3) การควบคุมปริมาณน้ำดื่ม	จำนวน 4 ข้อ
(4) การรับประทานยา	จำนวน 3 ข้อ

- (5) การสังเกตอาการผิดปกติต่าง ๆ และการ
ป้องกันภาวะแทรกซ้อน จำนวน 5 ข้อ
- (6) การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 1 ข้อ
- (7) การปฏิบัติตนเพื่อปรับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับ
ภาพลักษณ์ หน้าที่การงาน และสังคม จำนวน 4 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนน

1) ในส่วนที่เป็นการประเมินความรู้หรือการปฏิบัติตนที่ไม่ควรผิดพลาดได้เลย เพราะจะทำให้เกิดอันตรายรุนแรงแก่ผู้ป่วยได้ มีการให้ค่าคะแนนดังนี้

คำตอบที่เป็นความรู้หรือการปฏิบัติตนได้ถูกต้อง คิดค่าคะแนนเท่ากับ 2

คะแนน

คำตอบที่ผิดหรือเป็นการปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง คิดค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ตัวอย่าง

ท่านปฏิบัติอย่างไรในการมาเข้าเครื่องไตเทียม

- มาสม่ำเสมอตามตารางนัด
- เคยขาดการรักษาอย่างน้อย 1 ครั้ง

ทั้งนี้ แบบประเมินเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ที่ให้ค่าคะแนน 2 และ 0 คะแนน มีจำนวน 13 ข้อ

2) ในส่วนที่เป็นการประเมินความรู้หรือการปฏิบัติตนที่อาจถูกต้องได้ทั้งหมด หรือโดยตลอด และอาจถูกต้องเป็นบางส่วนหรือปฏิบัติได้เกือบตลอด โดยไม่เกิดอันตรายรุนแรงแก่ผู้ป่วย มีการให้ค่าคะแนน ดังนี้

คำตอบที่เป็นความรู้หรือควรปฏิบัติตนได้ถูกต้อง คิดค่าคะแนนเท่ากับ 2

คะแนน

คำตอบที่เป็นความรู้หรือการปฏิบัติตนได้ถูกต้องเป็นบางส่วนหรือเกือบตลอด คิดค่าคะแนน เท่ากับ 1 คะแนน

คำตอบที่ผิดหรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง คิดค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ตัวอย่าง

ในการรับประทานอาหารจำพวกโปรตีน เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ฯลฯ ในปริมาณ
เท่าใดในแต่ละมื้อ

- รับประทานตามใจชอบ
 รับประทานตามที่ได้รับคำแนะนำได้เกือบตลอด
 รับประทานตามที่ได้รับคำแนะนำได้โดยตลอด

ทั้งนี้แบบประเมินเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการ
รักษาด้วยไตเทียม ที่ให้คะแนน 2, 1 และ 0 มีจำนวน 12 ข้อ

2. การทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบ
สอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบตามตรงเนื้อหาและการให้คะแนน ซึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับโรคไต 1 ท่าน อาจารย์พยาบาล 3 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย
ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม 2 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ (รายละเอียดอื่น ๆ อยู่ใน
ภาคผนวก ก.)

หลังจากนั้น ได้นำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ที่ได้รับการตรวจสอบและในข้อ
เสนอแนะ เพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย เพื่อ
ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามใหม่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการแก้ไขภาษาและถ้อยคำ ตลอดจน
ปรับปรุงข้อความให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ใ้
รับการรักษาด้วยไตเทียม จำนวน 22 ข้อ

(1) การไปรับการตรวจรักษาตามนัด จำนวน 1 ข้อ

(2) การเลือกและการควบคุมเกี่ยวกับอาหาร จำนวน 5 ข้อ

(3) การควบคุมปริมาณน้ำดื่ม	จำนวน 2 ข้อ
(4) การรับประทานยา	จำนวน 3 ข้อ
(5) การสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ และการ
ป้องกันภาวะแทรกซ้อน	จำนวน 6 ข้อ
(6) การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน 1 ข้อ
(7) การปฏิบัติตนเพื่อปรับความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับภาพลักษณ์ หน้าที่การงาน
และสังคม	จำนวน 4 ข้อ

โดยมีรายละเอียดแบบสอบถามและการให้คะแนนแต่ละข้อในภาคผนวก

ข.

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมือนตัวอย่างประชากรจำนวน 6 คน และเนื่องจากการจำกัดในเรื่องของจำนวนตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงหาความเที่ยงของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 50 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ส่วนที่ 2 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .6161

ข. แนววัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

1. การสร้างเครื่องมือ

แนววัดความหวังนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างแนววัดความหวัง ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความหวัง (Hope) ของเบค และคณะ (Beck and others) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแนววัดความหวัง โดยอาศัยทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัยนี้ ตลอดจนศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัย เกี่ยวกับเรื่องความหวัง ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

ทฤษฎีเฉพาะ ใน เรื่องของความหวังตามแนวของเบคและคณะ ประกอบ ด้วยความหวัง 6 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ความหวัง เป็นการมุ่งอนาคต บุคคลที่มีความหวังจึงมีความ ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเอง ซึ่งอาจจะพอใจหรือค้นหาความสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือ ความรื่นรมย์ในชีวิตปัจจุบัน การกระทำของบุคคลนั้นจึงเป็นการ ใช้ปัจจุบัน ให้เป็นวิถีทางที่จะสร้าง อนาคต

1.1.2 ความหวัง มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพาผู้อื่น มีความคาดหวังใน ความช่วยเหลือจากผู้อื่นในระยะเวลาที่ปัจจัยในตนเองลดลง หรือไม่เพียงพอ

1.1.3 ความหวัง มีความสัมพันธ์กับทางเลือก บุคคลที่มีความหวังจะ เชื่อว่าตนเองยังมีทางเลือกอยู่ การที่คนเรายังพอมีทางเลือกอยู่บ้าง ในสถานการณ์ที่ลำบาก จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นอิสระ ในการควบคุมชีวิตของตนเองได้

1.1.4 ความหวัง มีความสัมพันธ์กับความปรารถนา แต่แตกต่างกันที่ ความหวังทำให้บุคคลคิดวางแผนอย่างเป็นรูปธรรมในการคิด เหนทางหรือวิธีการที่จะ ไปสู่ เป้าหมาย

1.1.5 ความหวัง มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจและความอดุสสาหะ บุคคลนั้นจะเชื่อว่าบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถ และ จะให้ความช่วยเหลือได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ รุนแรงขึ้น บุคคลจะมีความมุ่งมั่นในการ เผชิญกับปัญหา อย่างไม่ทอดย

1.1.6 ความหวัง มีความสัมพันธ์กับความกล้า บุคคลยังคงยืนกรานต่อ เป้าหมายของตนเอง ถึงแม้ว่าเป้าหมายนั้นจะมีความไม่แน่นอนรอคอยอยู่ โดยบุคคลนั้นจะมีความ พยายามในความอดุสสาหะของตนเอง

1.2 เมื่อกำหนดทฤษฎีเฉพาะ ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ร่างข้อคำถามที่มี ลักษณะสอดคล้องตรงตามเกณฑ์ของทฤษฎีเฉพาะนั้น โดยแบบวัดนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นแบบ วัดความหวังเป็นรายด้าน ๆ ละ 4 ข้อความ รวมทั้งหมด 6 ด้าน จำนวน 24 ข้อ

ลักษณะแบบวัด

ลักษณะแบบวัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อความด้านบวก ให้

ผู้ป่วยประเมินตนเองว่าตรงกับความรู้สึกของตนเองมากน้อยเพียงใด ตามข้อความที่ระบุไว้ในแบบวัด โดยแบ่งคำตอบไว้ 4 อันดับ ดังนี้คือ

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกเลย คือเมื่อเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ไม่ตรงกับความรู้สึกของผู้ป่วยเลย

หมายเลข 2 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกเพียงเล็กน้อย คือเมื่อเห็นข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ป่วยเล็กน้อย

หมายเลข 3 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกพอควร เมื่อเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ป่วยพอควร

หมายเลข 4 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด คือเมื่อเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ป่วยมากที่สุด

ผู้ป่วยจะต้องเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนน

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกเลย	ให้ 1 คะแนน
หมายเลข 2 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกเพียงเล็กน้อย	ให้ 2 คะแนน
หมายเลข 3 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกพอควร	ให้ 3 คะแนน
หมายเลข 4 หมายถึง ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด	ให้ 4 คะแนน

2. การทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดตอนที่ 2 นี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิคนละชุดกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบสอบถามตอนที่ 1 แต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือตอนที่ 3 โดยเป็นจิตแพทย์ 1 ท่าน นักจิตวิทยาคลินิก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาล 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาตามทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัยและการให้คะแนน

หลังจากนั้น ได้นำแบบวัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา

มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยเพื่อแก้ไขภาษาและถ้อยคำให้เหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำนวนข้อในแบบวัดยังคงเดิมคือ 24 ข้อ

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความหวังที่มีความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้ (Try out) และหาความเที่ยง โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ด้วยเหตุผลและวิธีเดียวกับแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งแบบวัดตอนที่ 2 คือ แบบวัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมนี้มีค่าความเที่ยง .79

ค. แบบวัดความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

1. การสร้างเครื่องมือ ตอนที่ 3

แบบวัดความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้แบบวัดความซึมเศร้าของ เอ.ที.เบค (Beck Depression Inventory by A.T. Beck) (Beck and others 1984: 519) เป็นแนวทางในการสร้าง

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด ตอนที่ 3

1.1 ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความซึมเศร้า

1.2 นำข้อมูลที่ได้อจากการค้นคว้า มาช่วยในการสร้างแบบวัดความซึมเศร้า โดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดความซึมเศร้าของเบค ให้มีความเหมาะสมประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา ได้แบบวัดความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำนวน 21 ข้อ

ลักษณะแบบวัด ตอนที่ 3

ลักษณะแบบวัดความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม เป็นแบบวัดซึ่งในแต่ละข้อประกอบด้วยกลุ่มข้อความซึ่งจะอธิบายความรู้สึกในปัจจุบัน ซึ่งเป็นความรู้สึกหรืออาการของความซึมเศร้าทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และอารมณ์ เป็นข้อความ 4 อันดับ ดังนี้

ข้อความอันดับแรก จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความรู้สึกปกติ หรือไม่มีอาการ
ของความซึมเศร้าเลย

ข้อความอันดับที่สอง จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความรู้สึก หรืออาการของความ
ซึมเศร้าระดับอ่อน

ข้อความอันดับที่สาม จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความรู้สึก หรืออาการของความ
ซึมเศร้าระดับปานกลาง

ข้อความอันดับที่สี่ จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความรู้สึก หรืออาการของความ
ซึมเศร้าระดับรุนแรง

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความอันดับแรก หมายถึงไม่มี ความซึมเศร้า ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความอันดับที่สอง หมายถึงมีความซึมเศร้าระดับต่ำ ให้คะแนน 2 คะแนน

ข้อความอันดับที่สาม หมายถึงมีความซึมเศร้าระดับปานกลาง ให้คะแนน 3

คะแนน

ข้อความอันดับที่สี่ หมายถึงมีความซึมเศร้าระดับสูง ให้คะแนน 4 คะแนน

2. การทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบ
วัดตอนที่ 3 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา
ของแบบวัด
ตอนที่ 2 (แบบวัดความหวัง)

หลังจากนั้น ได้นำแบบวัดความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับ
การรักษาด้วยไตเทียมจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา
มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยเพื่อแก้ไขภาษา และถ้อยคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมทั้งตัด
ข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าซ้ำซ้อนออกไป 1 ข้อ กลุ่มของข้อความในแบบวัดจึงเหลือจำนวน 20 ข้อ

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความซึมเศร้า
ที่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้ และหาความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - Coefficient) ด้วยเหตุผลและวิธีเดียวกัน แบบวัดตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ซึ่งแบบวัด
ความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับรักษาด้วยไตเทียมนี้มีความเที่ยง .89

สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

สูตรที่ใช้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right) \quad (\text{ประคอง กรรณสูตร 2525 : 44})$$

เมื่อ α = ค่าความเที่ยงตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา

n = จำนวนข้อในแบบสอบถามหรือแบบวัด

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำไปเสนอขออนุญาตต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 11 แห่ง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขออนุญาต ในการเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมขณะที่ผู้ป่วยมาเข้าเครื่องไตเทียมตามวันและเวลาดนัดของผู้ป่วยแต่ละราย

2. นำแบบสอบถามที่ได้นำไปทดลองใช้แล้วและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เรียบร้อย

3. ผู้วิจัยศึกษารายงานประวัติของผู้ป่วยและคัดเลือกผู้ป่วยที่มีลักษณะตรงตามเกณฑ์ที่จะศึกษา

4. ขอความร่วมมือจากผู้ป่วยในการตอบแบบสอบถามและแบบวัดในขณะที่ผู้ป่วยกำลังเข้าเครื่องไตเทียมอยู่ ซึ่งใช้เวลาในการเข้าเครื่องประมาณ 4-5 ชั่วโมง บกติกแล้วในช่วงนี้ผู้ป่วยจะอ่านหนังสือ ฟังเพลง หรืออาจจะนอนหลับขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ป่วย (ก่อนเข้าเครื่อง ผู้ป่วยจะมีการไม่สุขสบาย เนื่องจากมีของเสียและน้ำคั่งในร่างกาย และหลังการเข้าเครื่อง ผู้ป่วยจะมีการอ่อนเพลียมาก ทั้งสองช่วงเวลานี้ จึงไม่เหมาะสมในการเก็บข้อมูลจากผู้ป่วย) โดยให้ผู้ป่วยอ่านแบบสอบถามและแบบวัดเอง ในกรณีที่ผู้ป่วยมีความสะดวกในการอ่าน และผู้วิจัยจะเป็นผู้อ่านแบบสอบถามและแบบวัดดังกล่าว ให้ผู้ป่วยในกรณีที่ผู้ป่วยมีปัญหากับการอ่านหรือการมองเห็น ทั้งนี้ให้ผู้ป่วยบอกคำตอบที่ต้องการ แล้วผู้วิจัยเป็นผู้ใส่

เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อคำตอบที่ผู้ช่วยเลือก ในกรณีที่ผู้ช่วยมีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อความในแบบสอบถามนั้น ขอให้ผู้ช่วยสอบถามจากผู้วิจัยทันที

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2531 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2531 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) แบ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอในรูปอัตราส่วนร้อยละ
2. วิเคราะห์ความหวัง ความเข้มแข็ง และการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ประคอง วรรณสุต 2522: 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ประคอง วรรณสุต 2525: 111)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum x$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัว

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2.3 วิเคราะห์ระดับความหวัง ความเข้มเศร้า และระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินค่าเฉลี่ยของความหวัง ความเข้มเศร้า และการดูแลตนเอง ดังนี้

2.3.1 ความหวัง

ความหวังเลย	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายความว่า	ไม่มี
ความหวังในระดับต่ำ	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายความว่า	มี
ความหวังในระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายความว่า	มี
ความหวังในระดับสูง	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.00	หมายความว่า	มี

2.3.2 ความเข้มเศร้า

ความเข้มเศร้า	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายความว่า	ไม่มี
ความเข้มเศร้าในระดับต่ำ	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายความว่า	มี
ความเข้มเศร้าในระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายความว่า	มี
ความเข้มเศร้าในระดับสูง	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.00	หมายความว่า	มี

2.3.3 การดูแลตนเอง

การดูแลตนเองอยู่ในระดับสูง	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	80 - 100	เปอร์เซ็นต์	หมายความว่า	มี
การดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	60 - 79	เปอร์เซ็นต์	หมายความว่า	มี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0 - 59 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า มี การดูแลตนเองอยู่ในระดับต่ำ

3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความหวัง ความเข้มแข็ง และ การดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมของกลุ่มที่มีระยะเวลาที่ไ้ ด้รับการรักษาคือไตเทียมแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้ามีความแตกต่างกัน ก็จะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทีละคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheff's S* test for all comparison) โดยใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2528: 199)

3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้วิธีการดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524: 103)

$$\text{สูตรที่ใช้ } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F = ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบ

$$MS_b = \text{ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม} \\ = \frac{SS_b}{N-k}$$

$$MS_w = \text{ความแปรปรวนในกลุ่ม} \\ = \frac{SS_w}{N-k}$$

เมื่อ k เป็นจำนวนกลุ่ม และ N เป็นข้อมูลทั้งหมด (ทุกกลุ่มรวมกัน)

$$SS_b = \text{ผลบวกของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนของคะแนน} \\ \text{เฉลี่ยในทุกกลุ่มจากค่าเฉลี่ยรวม} \\ = \frac{(\sum x_1)^2}{N_1} + \frac{(\sum x_2)^2}{N_2} + \frac{(\sum x_3)^2}{N_3}$$

$$SS_w = \text{ผลรวมของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนภายในกลุ่ม} \\ \text{เป็นส่วนหรือค่าความคลาดเคลื่อน} \\ = SS_t - SS_b$$

$$\begin{aligned}
 SS_t &= \text{ผลบวกของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละคนจากค่าเฉลี่ยรวม} \\
 &= \sum x^2 - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2 \\
 \text{และ } df &= \text{ขั้นแห่งความเป็นอิสระ} \\
 SS &= \text{ผลบวกกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ยรวม} \\
 MS &= \text{ความแปรปรวน}
 \end{aligned}$$

ตาราง รายงานผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน คือ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	k-1	SS_b	MS_b	$\frac{MS_b}{MS_w}$
ภายในกลุ่ม	N-k	SS_w	MS_w	
ทั้งหมด	N-1	SS_t		

3.2 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's S* test for all comparison) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2525: 199)

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)(k - 1)}$$

เมื่อ F = ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

M_1, M_2 = มัชฌิมเลขคณิตของ 2 กลุ่ม ที่ต้องการทดสอบความแตกต่าง

n_1, n_2 = จำนวนตัวอย่างประชากรของ 2 กลุ่ม ที่นำมาทดสอบ

k = จำนวนกลุ่มทั้งหมด

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความหวัง ความเข้มเข้ร่า และการดูแลตนเองในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุต่างกัน โดยใช้ค่าที (t-test)

สูตรที่ใช้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left(\frac{N_1\sigma_1^2 + N_2\sigma_2^2}{N_1 + N_2 - 2}\right) \cdot \frac{N_1 + N_2}{N_1N_2}}$$

t = อัตราส่วนวิกฤติของข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

\bar{x}_1 = คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลที่ 1

\bar{x}_2 = คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลที่ 2

N_1 = จำนวนข้อมูล ชุดที่ 1

N_2 = จำนวนข้อมูล ชุดที่ 2

σ_1^2 = กำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนชุดที่ 1

σ_2^2 = กำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนชุดที่ 2

5. หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความหวัง ความเข้มเข้ร่า และการดูแลตนเอง กลุ่มตัวอย่างทีละคู่ ด้วยวิธีเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)

สูตรที่ใช้ (ประคอง กรรณสูต 2525: 106)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} = สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y

$\sum X$ = ผลรวมของข้อมูลทั่วไค้จากตัวแปร x

$\sum Y$ = ผลรวมของข้อมูลทั่วไค้จากตัวแปร y

$\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของตัวแปร x และ y

$\sum X^2$ = ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร x

$\sum Y^2$ = ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร y

N = จำนวนข้อมูลหรือจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

6. ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ค่าที (t-test)
สูตรที่ใช้

$$t = r \sqrt{\frac{n-2}{1-r_{xy}^2}} ; (df = n-2) \text{ (ประคอง กรรณสูต 2525 : 113)}$$

t = แทนค่าสถิติที

r = แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N = จำนวนข้อมูล (นับเป็นคู่)

7. แปลความหมายสหสัมพันธ์จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว
(วารณี สัตย์วิวัฒน์ 2529 : 325-326)

7.1 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 (ประมาณ .70 ถึง .90)
ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

7.2 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .5 (ประมาณ .30 ถึง .70) ถือ
ว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับกลาง

7.3 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .00 (ประมาณ .30 และต่ำกว่า)
ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย